

Til beslutningsforslag nr. B 159. Betænkning afgivet af Europaudvalget den 15. august 2000

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om at holde fast i kronen

[af Frank Dahlgaard (UP)]

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i et par møder.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Venstres, Det Konservative Folkepartis, Centrum-Demokraternes og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) forslaget til *forkastelse*.

Et *mindretal* inden for flertallet (Klaus Hækkerup, S) mener, at man bør vente 6-7 år med at tage stilling til en eventuel dansk tilslutning til ØMU'en og derfor stemme nej ved folkeafstemningen den 28. september 2000.

En vedtagelse af nærværende beslutningsforslag må opfattes som en beslutning om at udskyde en stillingtagen til Danmarks eventuelle tilslutning til den fælles valuta til langt senere.

Mindretallet indstiller derfor beslutningsforslaget til forkastelse.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller forslaget til *vedtagelse uændret*.

Socialistisk Folkeparti erklærer sig enig i formålet med beslutningsforslaget og fremsætter hermed følgende egne bemærkninger:

Socialistisk Folkeparti vil anbefale vælgerne at stemme nej til dansk deltagelse i ØMU'en ved folkeafstemningen den 28. september. SF vender sig imod dansk ØMU-deltagelse af følgende hovedgrunde:

- *SF anbefaler et nej for Europas skyld*
Med udvidelsen er EU på vej mod at blive et samarbejde mellem 25-30 lande, som vil være meget forskellige – langt mere forskellige end de nuværende 15 lande. Det vil ska-

be store problemer, hvis man tvinger alle til at følge de samme regler på alle områder. Ikke mindst på det økonomiske område vil det give meget store problemer, hvis man vil gennemtvinge brugen af euro og ØMU-reglerne i så forskellige lande som f.eks. Tyskland, Portugal, Litauen og Slovakiet. Risikoen for, at man påfører de skrøbelige økonomier i ansøgerlandene stor skade ved at fastholde krav om deltagelse i ØMU'en, er overhængende. Ved at stå udenfor medvirker Danmark til at opretholde et euro-frit rum i Europa, der dermed tilbyder ansøgerlandene et reelt alternativ.

- *SF anbefaler et nej, da ØMU-reglerne foreskriver en bestemt økonomisk politik uanset den økonomiske situation – og fordi reglerne skaber arbejdsløshed*

ØMU-kravene og ØMU'ens ensidige fokusering på prisstabilitet vil have store menneskelige og økonomiske omkostninger. Det skyldes, at vi får færre muligheder for at føre en økonomisk politik, der bekæmper arbejdsløsheden.

- *SF anbefaler et nej, fordi ØMU'en er et usikkert projekt*

ØMU'en er hverken stabil eller stærk. Den er et meget sårbart projekt, der enten vil bryde sammen eller sætte turbo på udviklingen mod den politiske union, der kan føre til en egentlig statsdannelse. Det viser både historiske erfaringer og økonomiske overvejelser, samtidig med at vi kan se, at stærke kræfter arbejder for, at udviklingen går den vej.

- *SF anbefaler et nej, fordi ØMU'en vil styrke unionsudviklingen i en retning, der hurtigt kan true velfærden*

Der vil blive et stadig større pres for fælles finanspolitik, det, der så pænt kaldes »et fleksibelt arbejdsmarked«, men som reelt betyder lavere løn og lavere arbejdsløshedsdækning, og lignende. Et ja vil have konsekvenser for den måde, vi indretter vores velfærdssamfund på, og der er en betydelig risiko for, at ændringerne kommer til at bygge på usolidariske principper, der fører til mindre velfærd og større ulighed.

SF's ØMU-modstand har et europæisk perspektiv, der bygger på ansvarlighed også i forhold til Europas udvikling. Europa er karakteriseret ved økonomiske, politiske og kulturelle forskelligheder. SF frygter, at en unødvendig og udemokratisk ØMU, der bliver presset ned over hovedet på de europæiske befolkninger, vil underminere opbakningen til de nødvendige dele af det europæiske samarbejde vedrørende de grænseoverskridende problemer. Den udemokratiske, embedsmandsstyrede centralbank er i den forbindelse et klart skridt i den gale retning. Banken træffer økonomiske beslutninger med afgørende konsekvenser. De beslutninger mener SF skal træffes af valgte politikere – ikke af embedsmænd.

Et fleksibelt Europa i »flere rum« er helt grundlæggende en god ide, men vil være en nødvendighed, hvis EU skal håndtere udvidelsen med nye medlemslande på en politisk og socialt ansvarlig måde. Ved at stå udenfor fastholder Danmark perspektivet om et mere fleksibelt Europa, hvor der i større udstrækning tages hensyn til de økonomiske og politiske forskelle i medlemslandene.

Et dansk nej til ØMU'en vil have afsmittende effekter på situationen i Sverige og Storbritannien, som så med stor sandsynlighed vil holde sig uden for ØMU'en. Et dansk nej vil således være en murbrækker for den nødvendige fleksibilitet i det europæiske samarbejde.

SF afviser derimod en ØMU-modstand baseret på nationalistisk selvtilstrækkelighed og fremmedfjendskhed.

Et nej til ØMU'en er langt fra et nej til europæisk samarbejde eller til at fastholde og udnytte Danmarks mulighed for at præge den europæiske dagsorden. SF er tilhænger af EU som en ramme om det nødvendige samarbejde mellem

europæiske nationalstater om grænseoverskridende problemer. Ikke mindst på miljøområdet er det nødvendigt at styrke og effektivisere samarbejdet, hvilket forudsætter en beslutningsprocedure, der er baseret på kvalificeret flertal med minimumsstandarder. SF støtter blandt andet, at der i EU gennemføres grønne afgifter, der vedtages ved kvalificeret flertal.

ØMU'en er ikke en forudsætning for samarbejde på det finansielle og økonomiske område. SF er tilhænger af minimumssatser på selskabsskatter, som skal modvirke social dumping og konkurrence på lave selskabsskatter. Sådanne regler er nødvendige, hvis det finansielle grundlag for de nationale velfærdsstater skal fastholdes, og de bør kunne gennemføres med kvalificeret flertal. SF er også tilhænger af obligatoriske indberetninger til skattevæsenet fra alle europæiske banker og af en ophævelse af bankhemmeligheden på EU-niveau. For at modvirke den internationale kapitalspekulation vil SF arbejde for en afgift på valutaspækulation (den såkaldte Tobin-skat), som et samlet EU bør fremlægge inden for rammerne af FN og WTO. SF afviser alle påstande om, at Danmark ved et nej til ØMU'en vil glide ud af EU, og at vi vil blive isoleret i det europæiske samarbejde. Vi afviser myten om, at Danmark vil blive sat uden for indflydelse i EU på de områder, som vi selv ønsker at have indflydelse på, og hvor vi har valgt at deltage på lige fod med de øvrige medlemmer. Vi afviser også tilhængerens skræmmekampagne om, at et nej til ØMU'en vil få negative følger for dansk økonomi.

Tilhængerne førte den samme skræmmekampagne i 1992, hvor der også var folkeafstemning om ØMU'en, dengang som en del af Maastrichttraktaten. Det blev som bekendt et nej, og her 8 år efter kan alle ved selvsyn konstatere, at tilhængerne tog voldsomt fejl! Danmark er et aktivt og velanset land i EU – »et lysende eksempel« ifølge formanden for EU-Kommissionen, Romano Prodi. Arbejdsløsheden i Danmark er faldet markant. Befolkningen kan trygt stemme nej.

Dansk økonomi klarer sig udmærket uden for ØMU'en, hvortil kommer, at der er indgået en aftale om begrænsede valutakursudsving mellem den danske krone og euroen. Ingen lande i Europa kan have interesse i valutarisk ustabilitet eller grundløse devalueringer, og der vil derfor fortsat være interesse fra de øvrige EU-lande og

ECB i at opretholde en sådan aftale. Direktøren for Den Europæiske Centralbank, Wim Duisenberg, har tilkendegivet, at ERM-II aftalen med Danmark ikke vil blive påvirket af et dansk nej.

SF er bevidst om, at der også efter et dansk nej til ØMU'en vil være krav om en fornuftig økonomisk politik i Danmark. Men ØMU-reglerne er ikke ensbetydende med en fornuftig eller ansvarlig økonomisk politik. Med den økonomiske internationalisering er Danmark under alle omstændigheder afhængig af omverdenen, hvilket også påvirker den danske økonomiske politik. Ikke mindst af netop denne grund er det vigtigt at bevare handlefrihed i den økonomiske politik. For SF er det af afgørende betydning, at disse beslutninger træffes i Danmark inden for rammerne af det danske demokrati i stedet for at blive overladt til EU-systemet.

Et *andet mindretal* (Dansk Folkepartis medlem af udvalget) indstiller ligeledes forslaget til *vedtagelse uændret*.

Dansk Folkeparti støtter forslaget fuldt og helt og anbefaler forslaget til vedtagelse i uændret form.

Den danske kroneøkonomi er nemlig en succes. Der er ikke nogen fornuftig økonomisk begrundelse for at afskaffe kronen til fordel for EU's euro. Det har de økonomiske vismænd påpeget i deres seneste rapport. Her er konklusionen, at de økonomiske fordele ved euroen er »små og usikre«.

Det kan da også konstateres, at dansk økonomi i dag er i bedre stand end nogen sinde før: Arbejdsløsheden i Danmark er lav (under det halve af arbejdsløsheden i euroområdet). Danmark har overskud både på betalingsbalancen og på de offentlige finanser. (Eurolandene har næsten alle offentlige underskud). Og Danmark har oplevet en økonomisk vækst gennem 1990'erne, som har været klart stærkere end væksten i euroområdet. Den gennemsnitlige levestandard i Danmark er langt højere end levestandarden i euroområdet – og i Danmark er velstanden mere lige­ligt fordelt.

Mindretallet konstaterer, at finansmarkederne i sommermånederne har underkendt euro-politikernes argumenter. Således har de danske aktiekurser slået alle højderekorder – og det sker vel at mærke efter, at meningsmålinger viser, at et

nej til euroen ved folkeafstemningen den 28. september er en realistisk mulighed.

Hvis det virkelig var så slemt for dansk økonomi og erhvervsliv at holde fast i kronen og sige nej til euroen, ville kurserne på danske aktier selvsagt ikke stige til rekordhøjde.

Hertil kommer, at udlandet i de seneste måneder har opkøbt adskillige danske virksomheder og foretaget andre investeringer i Danmark (jf. dagbladene Børsen og Politiken den 9. august 2000). Det er naturligvis sket, fordi det økonomisk ikke spiller nogen stor rolle, om Danmark er med i euroen eller beholder sin egen valuta.

Mindretallet konstaterer videre, at euroen siden beslutningsforslagets fremsættelse er faldet til nye lavpunkter. Ved euroens start for 19 måneder siden kostede euroen 1,18 US-dollar. I dag er euroen faldet til omkring 0,90 US-dollar. Det er et kursfald på 25 pct. Euroen er også faldet kraftigt over for alle andre betydende valutaer.

Med andre ord har finansmarkedet ikke den store tillid til euroen.

Mindretallet konstaterer, at det ikke blot er Danmark, men også de øvrige små vesteuropæiske lande uden for euroen (nemlig Island, Norge, Sverige og Schweiz), som klarer sig flot økonomisk. Således er levestandarden i disse lande meget høj, mens ledigheden er lav. Ingen af disse lande har haft problemer med at tiltrække investeringer.

Økonomisk er der derfor ikke holdbare argumenter for at afskaffe kronen til fordel for euroen. Men politisk er der naturligvis argumenter. Hvis man ønsker mere union og flere beslutninger overført fra danske myndigheder og politiske organer til Bruxelles og Frankfurt, bør man naturligvis afvise dette forslag. Hvis man ser positivt på en udvikling i retning af Europas Forenede Stater, bør man afvise dette forslag.

Det gør vi imidlertid ikke. Vi ønsker at værne om dansk selvbestemmelse og det danske folkestyre. Og vi mener, at en vigtig frudsætning for at være et selvstændigt land med eget demokrati er, at vi fastholder vores egen valuta og vores eget pengevæsen.

Mindretallet kan derfor varmt støtte forslaget til folketingsbeslutning.

Et *tredje mindretal* (Enhedslistens medlem af udvalget) indstiller forslaget til *vedtagelse uændret*.

Carsten Koch (S) Klaus Hækkerup (S) Per Kaalund (S) Claus Larsen-Jensen (S) fmd.
Jens Peter Vernersen (S) Anne Baastrup (SF) Mimi Jakobsen (CD) Elisabeth Arnold (RV) nfm.
Keld Albrechtsen (EL) Charlotte Antonsen (V) Eva Kjer Hansen (V) Svend Erik Hovmand (V)
Jens Kirk (V) Lene Espersen (KF) Henning Grove (KF) Kristian Thulesen Dahl (DF)
Henriette Kjær (KF)

Kristeligt Folkeparti og Frihed 2000 havde ikke medlemmer i udvalget.